

Kandil Simitleriniz PEKSİMET'ten

Katkısız, **tereyağlı** ve usta ellerde hazırlanan
nefis kandil simitleri sizleri bekliyor.

İSTANBUL HURMA

“Her Mevsim Hurma”

istanbulhurma.com

Mukaddes Beldelerde
Hurma Temini

Sizi Meşgul Etmesin!

“Çözüm Üretir”

☎ 0 533 155 45 07

📍 Namık Kemal Mh. Sütçü İmam Cd. No: 58 Ümraniye / İST.

YEDİKITA

AYLIK TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ
NİSAN 2025 - SAYI 200

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına İmtiyaz Sahibi AHMET TEMİZ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) KEMAL ERKAN
Yayın Editörü VEYSEL SEKMEN
Editörler R. KEMAL SUBAŞI
EMRE BOYACI
Dijital İçerik Editörü TUNAHAN KANICI
Yayın Danışmanları DR. SELMAN SOYDEMİR
İBRAHİM COŞKUN
Tasarım SÜLEYMAN KÖKLÜ
Kurumsal İletişim İSMAİL GÜR - MURAT SAFRAN
Web AURORA BİLİŞİM

KÜTÜPHANE VE ARŞİV

Çamlıca Araştırma Kütüphanesi
www.camlicalibrary.org

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Sertifika No 46592

REKLAM

HÜSEYİN GÜNEY
huseyin.guney@camlicabasim.com

BASKI

Çamlıca Basım Yayın

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1308-5379

AVRUPA (ALMANYA)

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90
www.camlicakitap.de / abone@camlicakitap.de

AVRUPA (HOLLANDA)

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
Holland / info@camlicakitap.nl / www.camlicakitap.nl

YEDİKITA Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Yayınlanan reklamların her türlü mesuliyeti, sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
abonemerkezi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 18

yedikita.com.tr editor@yedikita.com.tr

f i x v / yedikitadergisi

Yeni bir okuma deneyimi için
dijital sayılarımız
Çamlıca Kitap uygulamasında

Yedikitadan...

B

u ay, iki bayramı bir arada yaşıyoruz. Hem Ramazan-ı Şerif Bayramı'nı idrak ediyoruz hem de 200. sayımıza erişmiş olmanın mutluluğu ve heyecanı içerisindeyiz. Bu aynı zamanda, sizlerle çıktığımız 16 yıllık bir yolculuk demek.

200 sayı boyunca; insanlığın babası ve ilk peygamber Âdem Aleyhisselâm'dan günümüze binlerce zaman dilimine; Asya'nın üçra köşelerinden Avrupa'nın uç bölgelerine kadar yüzlerce konağa düştü yolumuz.

Her türden insanla ve her nevi vakayla karşılaştık. İbret aldık, ders çıkardık. Kâh bir medresede talebe olduk kâh savaş meydanlarının tozunu yuttuk. Gösterilen fevkalade ve fedakârane gayretler, hizmetler karşısında hayretlere düşüp acziyetimizi kabul ettik. İhanetler ve liyakatsizlikler, derinden üzdü bizi. Ama acısıyla tatlısıyla hepisi tarihimizdi; bizlerse tarih yolcuları...

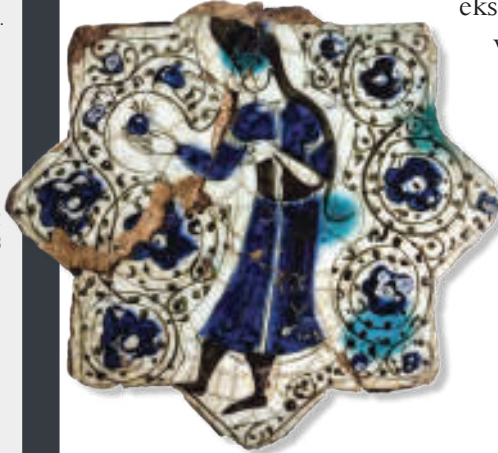
Tarihî arşivlerimiz, vazgeçilmez kaynaklarımızdır. Bunun farkında olarak daha, Eylül 2008'de yayınlanan ilk sayımızın kapağında, bugün dahi en önemli tarihî görsel arşivlerimizden olan Yıldız Fotoğraf Albümleri'ne yer vermiştik. 100. sayımızda, milyonlarca vesikaya ev sahipliği yapan Osmanlı Arşivi'ne odaklandık. İşte şimdi, yapay zekânın ana gündemlerden olduğu bir döneme denk gelen 200. sayımızda da

Dijital Arşiv Çağı'nın artlarına ve

eksilerine eğildik. Türkiye'den

ve Avusturya'dan iki uzmanla yaptığımız röportajlar, dosyamıza renk kattı.

Daha nice 100'lü sayılarda buluşmak temennisiyle bayramınızı tebrik eder, keyifli ve istifadeli okumalar dileriz.

içinde

NİSAN 2025
sayı

2000

24-45

DİJİTAL ARŞİV ÇAĞI

TUNA SER

ekiler

8

AYIN GÜNÜ

MEHMED ŞEVKİ

10

YAZIHANE

TARİH İLMİNİN 10 FAYDASI

12

İNFO

OSMANLI ESİR KAMPLARI

VEYSEL SEKMEK

14

BİR HAYAL RÜYA İLE
GERÇEK OLDU

EMRE BOYACI

18

ORTA ÇAĞ'DA EFSANELER,
KORKULAR VE GERÇEKLER

PROF. DR. AHMET N. ÖZDAL

46

ÂNIN HİKÂYESİ

GECEYİ AYDINLATAN MERMİLER

TUNA SER

48

SELÇUKLU KAFTANLARI

PROF. DR. HALİL İBRAHİM GÖKBÖRÜ

56

TARİH AMBARI

MUSTAFA DEDELER

58

**ÜÇGENİNE GÖRE
DEĞİŞİR!**

AHMET SARBAY

62

AVRUPA'YI

TİTRETEN

TİMURLU

KASIRGASI

ASAF KEREM

69

BERGESTE

70

OSMANLI'NIN GERİ
DÖNÜŞÜMCÜ ESNAFI

BOZMACILAR

ARIF TUNÇ

76

TESTGÂH

TARİHİN EN MEŞHUR

SAVUNMA HATLARI

AHMET SARBAY

78

BULMACA

SELMAN ASLAN

17
Kitap

96
Röportaj

16.000
Sayfa

123 Ek ve
Hediye

9 Farklı
Alanda
200 Dosya

3.578
Makale ve
Bölüm

YEDİKITA
200

EYLÜL
2008
İlk Sayı

İlkerin Dergisi Yedikita 200. Sayısında!

41

Ülkeye
Seyahat

133

Şehre
Yolculuk

213
Video

244

Farklı Yazar

100+

İlk Defa
Yayınlanan
İçerik

200.000+

Sosyal Medya
Takipçisi

**5 NISAN
1900**

GAZİ OSMAN PAŞA VEFAT ETTİ

Gazi Osman Paşa, Plevne'de gösterdiği kahramanlıkla tarihe geçti. Ancak onun başarısı yalnızca askerî saha ile sınırlı kalmadı. Devlet adamı olarak da önemli hizmetleri oldu...

● 1832

Ailesinin tek erkek çocuğu olarak Tokat'ta dünyaya geldi. Babası, İstanbul kereste gümrüğünde kâtip olan Mehmed Efendi, annesi ise Şâkire Hatun'dur.

● 1844-54

Osman Paşa, beş yaşında ailesiyle İstanbul'a geldi. Beşiktaş Askerî Rüştiyesi'nden ve Kuleli Askerî İdâdisi'nden mezun oldu. Ardından Mekteb-i Harbiyye'ye girerek mülâzım-ı sâni (teğmen) rütbesiyle ikinci olarak mezun oldu.

● 1855-59

Erkân-ı Harb'e (Harp Akademisi) kaydoldu. Ancak Kırım Harbi esnasında Rumeli ordusuna tayin edildi. Tuna cephesinde gösterdiği kahramanlıkla mülâzım-ı evvel (üsteğmen) oldu. Savaş sonrası İstanbul'a dönerek Erkân-ı Harb eğitimini tamamladı ve kolağası rütbesine yükseldi.

● 1861-68

Bir süre Rumeli Ordusu'nda görev yaptıktan sonra, Suriye'de başlayan ayaklanma sebebiyle gönderildiği Cebel-i Lübnan'da, önemli hizmetlerde bulundu. Girit'te çıkan Rum isyanında gösterdiği gayret ve fedakârlık sayesinde, adını duyurdu. Burada

Serasker Ömer Lütfi Paşa'nın takdirini kazanan Osman Paşa'nın rütbesi miralaylığa (albay) yükseltilerek, üçüncü dereceden Mecidiye nişanıyla taltif edildi. Ardından Yemen'deki başarıları sayesinde miriliva (tuğgeneral) olarak paşalık ünvanı aldı.

1871-76

Yenipazar Tümeni Komutanlığı'na atanarak ferik (korgeneral) rütbesine yükseldi. İşkodra ve Bosna'da kumandanlık yaptı. Balkanlar'daki kargaşa sebebiyle Niş'e gönderildi. Sırp Prenslığı, Osmanlı'ya savaş açınca Vidin kumandanı oldu. Burada Sırp ordusunu bozguna uğratarak büyük şöhret kazandı. Bu başarısıyla ikinci dereceden Mecidiye nişanı ve müşir (orgeneral) rütbesi aldı.

1877-78

Osmanlı-Rus Harbi'nde (93 Harbi), 145 gün Plevne'yi Ruslara karşı müdafaa ederek büyük kahramanlık gösterdi. Kuşatmayı yarmak için gerçekleştirdiği huruç harekâtı sırasında yaralanarak esir düştü ve Petersburg'a götürüldü. Cesareti ve kahramanlığı sebebiyle Rus çarının takdirini kazanmış ve esir muamelesi görmemişti. Sultan İkinci Abdülhamid Han da kendisine gazilik ünvanı vermiştir. Gazi Osman Paşa'nın Petersburg'dan İstanbul'a gelişi, büyük bir merasimle kutlandı.

1878-1900

14 Mart 1878'de Hassa Müşirliği'ne atandı. Hassa Ordusu Müşirliği görevini sürdürerek Mabeyn Müşiri oldu ve vefatına kadar bu makamda kaldı. Hatta ölümünden sonra bile yerine atama yapılmadı. Üç kez seraskerlik yaptı ve 1897 Osmanlı-Yunan Savaşı'nda başmüfettiş olarak görev aldı

5 Nisan 1900

Gazi Osman Paşa, cuma gecesi 68 yaşında vefat etti. Naaşı, Fatih Camii haziresindeki türbesine defnedildi. Özellikle Plevne Müdafaaası'ndaki kahramanlığıyla tanınan Osman Paşa, Osmanlı'nın son döneminin önemli asker ve devlet adamlarından biriydi.

MART'TA BAŞKA NE ÖLDÜ?

6
NİSAN
1326

Bursa fethedildi.

9
NİSAN
1711

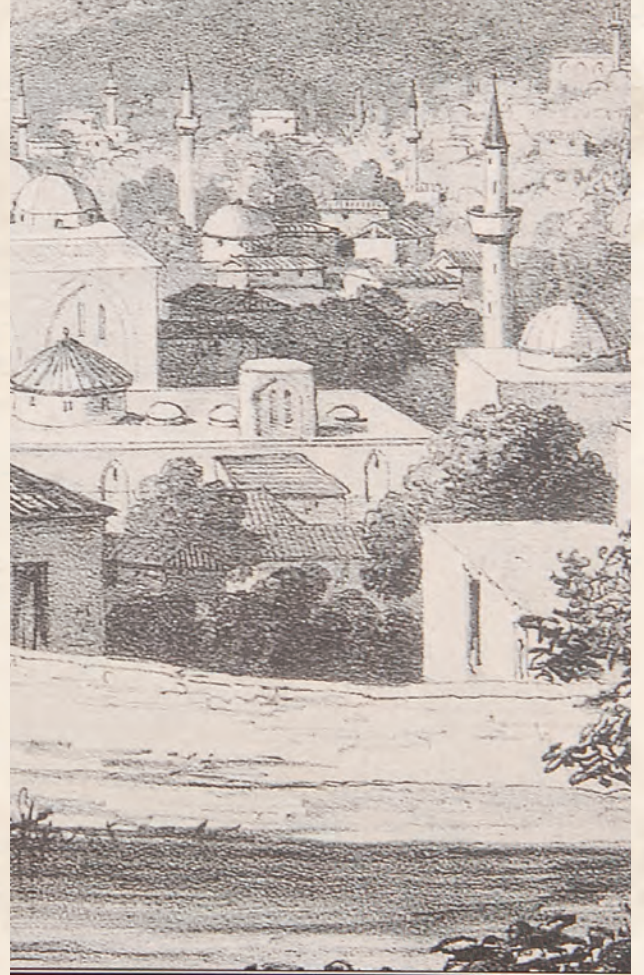
Prut Savaşı'nda Ruslar, Osmanlı'ya mağlup oldu.

12
NİSAN
1961

Rus kozmonot Yuri Gagarin uzaya çıktı.

28
NİSAN
1915

Çanakkale'de Birinci Kirte Zaferi kazanıldı.

TARİH İLMİNİN 10 FAYDASI

Muhammed B. Havendşah B. Mahmud - 1490

Akıllı kimselere ve bilgi sahiplerine, tarih ilminin çok sayıda fayda sağladığı gizli değildir... Şimdi misk kokulu kalem, bu ilmin on faydasını nakledecek:

Birinci Fayda

İnsanoğlu için eşyanın bilinmesi, akıl ve duyular yoluyla mümkün olur... Âlemin ve içindekilerin ahvalini bilmek, onların durumlarını öğrenmek de tarihî araştırmalar yoluyla olur. Başka hiçbir ilim, genellikle bu manayı vermez.

İkinci Fayda

Tarih, sevinci ve mutluluğu ortaya çıkaran, akıl aynasından kötülük ve üzüntü tozunu kaldıran bir ilimdir. Akıl sahibi bilir ki, işitme ve görme duyuları, yüksek bir yere sahiptir. Öyle ki göz, güzel şekilleri görme özelliğiyle donanmıştır ve usanmaz. Duyma hissi de haberleri ve eserleri duymaktan bıkmaz. Hatta her an, onun sevincini artırır. Çünkü haber alış-verişleri insanın tabiatına kazanmış, tabiatı onunla huylanmıştır. Şu atasözünde dendiği gibi: “Göz, bakmaya; kulak, habere; yer, yağmura doymaz.”

Üçüncü Fayda

Tarih ilmi, faydalarının çokluğu yanında kaynakları da kolaydır. Onun elde edilmesi, fazla zahmet ve

*Yedi ciltlik umumi tarih kitabından
iktibas ettiğimiz yazar, kaleminin
kuvvetiyle tarih ilmine merakıyla ve
Mîrhând namıyla meşhurdur. Ali Şir
Nevaî'nin dikkatini çekmiş, onun
tarafından tahsis edilen Herat'taki
İhlasiye Hankâhu'nda Ravzatü's-Safâ
adlı eserini tamamlamıştır. İşte bu
külliyyatın giriş kısmında tarih ilmine
dair yazılanlardan kısa bir bölüm...*

meşakkat istemez... Bir kimse, geçmiş kimselerin yaptıklarını aklında tutmak isterse, tarih ilmini okumakla meşgul olur.

Dördüncü Fayda

Kendine tarih ilmiyle alâkalanmak nasip olan kişi, değişik kişilerin sözlerinden faydalanır. O kişi, bunun güvenilir kimselerin rivayetlerine uygun olduğunu bilir. Ona

karşı gelenleri yalancı olarak kabul eder. Bu yüzden doğruyu yanlıştan ayırt etme üstünlüğünü kazanır.

Beşinci Fayda

Akıllı kimseler; “Tecrübe, insanoğlunun üstünlüklerindedir.” demişlerdir. Düşünceler, tecrübe yoluyla olgunluk kazanır... Meselâ bir topluluğun azim ve gayret hikâyesi anlatılır ve onun güzel sonuçları beyan edilirse, saadetli akıl sahibi ondan dersler alır, işin hayrını ve iyiliğini kavrar... Tam aksine; eğer düşünce zayıflığı ve tedbir gevşekliliğiyle bilinen bir kavim örnek alınır ve bir topluluğun gafleti ve bilgisizliği takip edilirse, onun sonunun kötülüğü ve vahim sonucu ortaya çıkar. Tarih ilmi, akıllı kimseyi uyararak “Ey akıl sahipleri, ibret alın!” hükmüyle ona ders verir. O şekilde hocadan ders alır gibi ders alır.

Altıncı Fayda

Tarih ilmini okuyanlar, başlarına gelen bir hadisede, eskiden yaşamış akli başında kimselerle meşveret yapma mertebesine ulaşır... Çaresiz bir kimsenin başına bir iş gelince onun halledilme yolunu, bu ilimle bulabilir. Eskiden yaşamış akıllı kimselerin aklının sonucu ona ulaşır. Bu yüzden, hadiseler ordusunun kavga eli, onun düşünce ambarlarını yağmalamaktan geri kalır... Başkalarının yaktığı lamba ile değil, ziyası daha çok bir kaynak arayarak kendi önemli işlerini halleder.

Yedinci Fayda

Tarih ilminde şuurlu olmak, aklın gelişmesine sebep, faziletin artmasına vesile olup düşüncenin ve tedbirin sağlığına vasıta olur. Bunun için cömert tabiatı, bilgelik sayfalarının başlangıcı olan Büzürümihir'in dediğine göre tarih ilmi doğru düşüncenin sağlamaştırıcısı ve yardımcıdır. Çünkü bu ilim, öncekilerin ahvaline, sonrakilerin düşüncesinin sıhhatinde adaletin ve faziletin şahidi olur.

Sekizinci Fayda

Yöneticilerin yürekleri, korkunç kazalar ve zor hadiseler meydana geldiği zaman, bu ilmi okumaları sebebiyle emin ve kararlı kalır. Çünkü... fetih ve başarı ümidi hiç kesilmez. Geçmiş zamanlarda da büyük olayların ve önemli felaketlerin meydana gelmesi çok olmuş ve Hâlık'ın (Yaradanın) yardımı sayesinde en kolay şekilde atlatılmıştır. "Zaman, binlerce oyun oynar; onun biri bile hayal aynamızda olmaz."

Dokuzuncu Fayda

Tarihten haberdar olan kimse, sabır ve rıza mertebesini kazanmakta pay sahibi olur. Çünkü başa gelen hadiseler sabır ve rıza gösterme konusunda resûllerin ve nebilerin -Allahü Teâlâ'nın selâmı üzerlerine olsun- büyük kişilerin, karşılaştıkları çeşitli belalara nasıl katlandıklarını, sabırlı olma yolunda hangi şekilde davrandıklarını bilir. Her durumda büyük bir bela baş gösterdiği zaman o, sabrın sağlam dayanağına ve rızanın muhkem ipine sarılır. Şüphesiz bu iki övülmüş haslete uyan herkes, saadet sahipleri gibi saadet bulur.

Onuncu Fayda

Sultanlar, adaletli ve dindar padişahlar, devlet erkânı, zengin ayan, bu önemli ilim ile esas kudret sahibinin Allahü Teâlâ olduğu hakkında daha çok bilgiye sahip olurlar. Nîmetin ve zahmetin, sevginin ve mihnetin o kadar kalıcı olmadığını anlarlar. Talihin yaver gitmesiyle mağrur, felâketlerin peş peşe gelmesinden melûl ve mahzun olmazlar... ■■

Kaynak: Muhammed b. Havendşah b. Mahmud, Ravzatü's-Safâ fi Sireti'l-Enbiyâ ve'l-Müluk ve'l-Hulefâ, (Çeviren: Mürsel Öztürk), Ankara 2019.

savaşın Ardındaki
Karanlık

OSMANLI ESİR KAMPLARI

Birinci Dünya Savaşı, yalnızca cephelerde verilen kayıplarla sınırlı kalmamış, binlerce Osmanlı askeri esir düşerek farklı ülkelerin kamplarında ağır şartlar altında hayatta kalma mücadelesi vermek zorunda kalmıştır. Açlık, hastalık ve memleket hasretiyle geçen yıllar, Osmanlı esirleri için savaşın en acı yüzlerinden biri olmuştur...

MAN ADASI

KAMPLAR: : Knockaloe, Compound

ESİR SAYISI: Bilinmiyor

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: Muhtelif

FRANSA

KAMPLAR: Korsika Adası, Marsilya, Montpellier, Beziers, Pontmain, La Chartreuse, Garaison

ESİR SAYISI: 2.500

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: Çanakkale

MALTA

KAMPLAR: St. Claments, Polverista, Verdala, RockGate

ESİR SAYISI: 10.600

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: İstanbul, Mısır, Hicaz

YUNANİSTAN

KAMPLAR: Selanik, Atina, Novorossisk, Serez

ESİR SAYISI: 310

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: Çanakkale, Makedonya Cephesi, Mısır

ROMANYA

KAMPLAR: Moldavya, Şipote, Barland, Galati, Dobrovat, Mastacani, Seidmann

ESİR SAYISI: 400

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: Makedonya, Galicya

RUSYA

KAMPLAR: Kazan, Samara, Simbirk, Tobolsk, Kostroma Vetluga, Krasnoyarsk, Moskova, Irkutsk, Vladivostok ve 50'den fazla kamp

ESİR SAYISI: 65-70 bin

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: Sarıkamış, Doğu Cephesi, Galiçya, Romanya

AZERBAYCAN

KAMPLAR: Nargin Adası

ESİR SAYISI: 3-6 bin

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: Sarıkamış, Doğu Cephesi

KIBRIS

KAMPLAR: Mağusa

ESİR SAYISI: 15-20 bin

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHE: Irak

IRAK

KAMPLAR: Bağdat, Basra

ESİR SAYISI: Bilinmiyor

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: Irak, Yemen

MISIR

KAMPLAR: Kahire, Heliopolis, Maadi, Bilbîs, Seydibeşir, İskenderiye, Tora, Talil Bekir, Kui Sina

ESİR SAYISI: 100 binden fazla

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: Çanakkale, Süveyş Kanalı, Filistin, Irak, Yemen

HİNDİSTAN VE BURMA

KAMPLAR: Nagar, Sümerpur, Belgaum, Bellary, Kalküta, Kataphar, Tognung, Schwebo, Meiktila, Thatmyo, Rangoon

ESİR SAYISI: 25-30 bin

ESİR DÜŞTÜĞÜ CEPHELER: Irak, Filistin, Mısır, Hicaz

Nisan 2025 • Sayı: 200
Metin: Veysel Sekmen
İnfoğrafik: Siraceddin El

YEDİKTA
TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ

QR kodunu okutarak
indirebilir ve
çıkıta alabilirsiniz.

DÜNYANIN ARŞİVİ BURADA!

TUNA SER

Bilgiye erişim hiç bu kadar hızlı ve kolay olmamıştı. Dijitalleşme ile dünyanın dört bir yanındaki asırlık kütüphaneler ve arşivler; milyonlarca kitabı, makaleyi, tarihî belge ve sanat eserlerini herkese açık hâle getirdi. Ücretsiz olarak erişim sağlayabileceğiniz en meşhur dijital arşiv ve kütüphaneleri sizler için derledik...

Project Gutenberg (gutenberg.org)

1971'de başlatılan bu proje, telif hakkı süresi dolmuş klasik eserleri dijitalleştirerek ücretsiz sunar. Project Gutenberg, ücretsiz elektronik kitapların dünyadaki ilk sağlayıcısıdır. Bugün 75 binden fazla kitaba ücretsiz ulaşılabilir.

Internet Archive (archive.org)

1996 yılında kurulan bu dev arşiv, dijital biçimde internet siteleri ve diğer kültürel eserlerden oluşan büyük bir dijital külliyat. Web siteleri, yazılım uygulamaları, görsel-işitsel ve basılı materyaller dâhil olmak üzere dijitalleştirilmiş medya koleksiyonlarına ücretsiz erişim sağlar. İnternet arşivi şunları içeriyor: 835 milyar web sayfası, 44 milyon kitap ve metin, 15 milyon ses kaydı, 10,6 milyon video, 4,8 milyon resim, 1 milyon yazılım programı.

Open Library (openlibrary.org)

Open Library, İnternet Archive tarafından oluşturulan ve içinde 20 milyondan fazla kitabın yer aldığı bir anlamda sanal bir kitaplık. On binlerce modern kitabın içeriklerinin kopyaları, onlarca kütüphane ve yayıncıdan edinilen e-kitaplar dijital ödünç verme yöntemiyle sunuluyor.

Europeana (europeana.eu)

Europeana, Avrupa Birliği'ne üye olan devletlerin desteklediği, Avrupa'nın kültürel mirasını dijital ortamda sunan bu platform, sanat eserlerinden tarihî belgelere kadar geniş bir koleksiyona sahip. Türkiye'den de farklı kurumların arşivlerine site üzerinden ulaşılabilir. Milli Kütüphane bünyesindeki gazete arşivlerinin de yer aldığı Europeana Newspapers projesi de geniş bir basılı arşiv kaynağıdır.

HathiTrust (hathitrust.org)

Dünyanın prestijli üniversitelerinin iş birliğiyle oluşturulan bu dijital kütüphane, özellikle akademik kaynaklara geniş erişim sunuyor. HathiTrust koleksiyonu, 18 milyondan fazla dijitalleştirilmiş öğeyi saklıyor.

Kongre Kütüphanesi (loc.gov)

Amerika Birleşik Devletleri Kongre Kütüphanesi, ülkenin ulusal kütüphanesidir. Aynı zamanda kitap sayısı bakımından dünyanın en büyük kütüphanesi kabul edilir. Kütüphane ayrıca American Memory

projesi kapsamında 1994 yılından bu yana milyonlarca kitap, belge, video, ses kaydı, fotoğraf, gazete, harita ve el yazması gibi çeşitli içerikleri sayısallaştırarak dünyanın en zengin dijital koleksiyonlarından birine sahip olmuştur. Osmanlı Sultanı İkinci Abdülhamid Han'ın kütüphaneye hediye ettiği kitap ve fotoğraf arşivleri de burada mevcuttur.

Gallica (gallica.bnf.fr)

Fransa Millî Kütüphanesi tarafından sağlanan Gallica dijital arşivi, 1997 yılından beri hizmet vermektedir. Günümüzde çeşitli türlerde 10 milyondan fazla dijitalleştirilmiş öğeye sahiptir ve tüm kütüphane materyallerine ücretsiz olarak ulaşılabilir.

New York Halk Kütüphanesi (digitalcollections.nypl.org)

ABD'nin en büyük kütüphanelerinden olan NYPL, zengin dijital koleksiyonuyla sanat, tarih ve edebiyatseverlere hitap ediyor. Her geçen gün yeni materyallerin eklendiği arşivde özellikle tarihî haritalar, coğrafya ve tarihseverler için çok anlamlı.

David Rumsey Harita Koleksiyonu (davidrumsey.com)

David Rumsey Harita Koleksiyonu 35 yıllık bir hikâyeye ve 200 binden fazla haritaya ev sahipliği yapıyor. Koleksiyonda atlaslar, küreler, duvar haritaları, okul coğrafyaları, cep haritaları, keşif kitapları, deniz haritaları ve el yazması haritalar dâhil olmak üzere çeşitli kartografik materyaller yer alıyor. Öğeler yaklaşık 1550'den günümüze kadar uzanıyor. Koleksiyonun dijitalleştirilmesi 1996'da başlamış ve şu anda çevrimiçi olarak 137 binden fazla materyale düzenli olarak yenileri ekleniyor.

← 1964'e ait bu fotoğrafta Kongre Kütüphanesi'nde yeni kurulan bilgisayar sistemleriyle kütüphanenin dijitalleşmesinin temelleri atılmıştı

Bavyera Devlet Kütüphanesi (bsb-muenchen.de)

Bavyera Devlet Kütüphanesi (BSB) dünya çapında değerli, önemli el yazmaları ve nadir eserlerden oluşan mükemmel koleksiyonu ile Avrupa'nın en büyük ve meşhur araştırma kütüphaneleri arasında yer almakta. BSB, Avrupa'da dijitalleştirme işlemlerini robot kullanarak gerçekleştiren ilk ve tek kütüphanedir. Dijital kütüphanede Osmanlı devrine ait binlerce görsel materyale de ulaşılmaktadır.

IWM Koleksiyonları (iwm.org.uk/collections)

Imperial War Museum (İmparatorluk Savaş Müzesi), İngiltere'de farklı lokasyonlarda şubeleri bulunan İngiliz ulusal müze organizasyonudur. Koleksiyonu, savaş tarihine meraklılar için bulunmaz bir hazine. IWM, 1917'deki kuruluşundan bu yana 20. ve 21. asırdaki savaşların tüm yönlerini resmetmek ve kaydetmek için arşivliyor. Dijitale aktarılan materyallerle de dünya savaş tarihine yönelik görsel bir hafıza sunuyor.

Wellcome Collection (wellcomecollection.org/collections)

İngiltere'de faaliyet gösteren Wellcome Collection bir müze ve kütüphane hüviyetindedir. Bünyesindeki ve paydaşlarındaki koleksiyonlardan 40 milyonu aşan materyali herkesin ücretsiz kullanabileceği şekilde dijitalleştirmiştir. Özellikle sağlık ve tıp sahasında önemli bir dijital arşiv barındırıyor.

Chester Beatty Kütüphanesi (viewer.cbl.ie/viewer/index)

İrlanda'nın Dublin şehrinde kurulu müze-kütüphane Chester Beatty'nin koleksiyonu, zengin Batı, İslâm ve Asya eserlerine ev sahipliği yapıyor. Dijitalleştirilmiş

sanat eserleri ve el yazmalarından oluşan aranabilir veri tabanı aracılığıyla sanat ve tarihi değeri yüksek kaynaklara çevrimiçi erişilebilmektedir.

Katar Dijital Kütüphanesi (qdl.qa)

2014 yılında başlatılan Katar Dijital Kütüphanesi projesi Orta Doğu tarihi ve kültürüne odaklanan dünyanın en büyük çevrimiçi arşivlerinden biri konumuna ulaşmıştır. British Library ile yaptığı ortaklık sayesinde İngiliz arşivlerindeki seçilmiş Arapça bilimsel el yazmaları da dijital kütüphanede yer alıyor.

Albert Kahn Gezegen Arşivleri (collections.albert-kahn.hauts-de-seine.fr)

Fransalı bir bankacı olan Albert Kahn tarafından 1900'lerin başında desteklenen "Gezegen Arşivleri" projesiyle dünyanın farklı şehirlerinin fotoğraf ve video filmleri çekilmişti. Albert Kahn Müzesi'nin görüntü portalında, müzenin koleksiyonlarından 69 binden fazla fotoğraf ve video çevrimiçi olarak sunuluyor. Türkiye'den de birçok kare, arşivde mevcut.

İBB Kütüphane Dijital Koleksiyonu (sayisalarsiv.ibb.gov.tr)

Bünyesinde Türkiye'nin en zengin basılı arşivlerinden birini barındıran İstanbul Büyükşehir Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü, bu arşivini dijitalleştirerek araştırmacıların istifadesine sunuyor. Fotoğraf, kartpostal, kitap, dergi gibi basılı dokümanların dijital formatlarına kolayca ulaşılmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi (katalog.istanbul.edu.tr)

Özellikle Yıldız Sarayı Kütüphanesi'nin üniversiteye nakli ve fakülte kitaplıklarındaki eserlerin bir araya toplanmasıyla İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Türkiye'nin en büyük kaynaklarından birine ev sahipliği yapar. Yine üniversiteye bağlı Nadir Eserler Kütüphanesi, Osmanlı dönemine ait el yazmaları, nadir kitaplar ve haritalar gibi değerli koleksiyonları dijitalleştirerek erişime açmıştır. Özellikle koleksiyonunda yer alan İkinci Abdülhamid Han Fotoğraf Albümleri zengin bir görsel şölen sunar. ■■

ânın
hikâ-
yesi
TUNA SER
آنک چکایری

GECEYİ AYDINLATAN MERMİLER

Japonya'nın Okinawa şehri, İkinci Dünya Savaşı'nın Pasifik'teki en kanlı muharebesine tanıklık etti. Yüz binlerce askerin, yüzlerce savaş uçağının ve onlarca savaş gemisinin zayıt verildiği bu cephe, tarihin en acımasız sahnelerinden biriydi.

Şimdi, o kanlı çatışmaların tam ortasına, 80 yıl öncesine dönelim: Amerikan kuvvetleri, Okinawa'daki Yontan (Yomitan) Havaalanı'nı ele geçirmiş ve burayı Pasifik'teki en stratejik üslerinden biri hâline getirmişti. Ancak Japonlar, bu kritik bölgeyi geri almak için taarruzlar yapıyordu. İşte fotoğraf, bu anlardan birine ışık tutuyor.

Zifiri karanlığı yaran uçaksavar mermileri, gökyüzünü bir ateş fırtınasına çevirirken Amerikan hava savunma kuvvetleri, Japon gece baskınlarına karşı ölüm kalım mücadelesi veriyor. Âdeta bir dantel gibi işlenen parlak izler, hem bir kalkan hem de yaklaşan ölümün habercisi gibi. (16 Nisan 1945)

**Fransa'nın meşhur kralı
14. Louis'nin (1643-
1715) yetmiş iki sene
saltanat sürerek dünyanın
en uzun süre hüküm
süren kralı olduğunu;
ikincisinin altmış sekiz
yıllık krallık müddeti
ile Avusturya İmparatoru
ve Macaristan Kralı 1.
François Joseph (1848-
1916) olduğunu...**

BİLİYOR
MUYDUNUZ?

ŞAİR PADİŞAHLAR

Sultan İkinci Murad'dan itibaren Osmanlı padişahlarının birçoğu şairdir. Şair padişahların Dîvân edebiyatı geleneğinde kullandıkları "mahlas"lar şöyledir: Sultan İkinci Murad (Murâdî), Sultan Fatih (Avnî), Sultan İkinci Bayezid (Adnî), Yavuz Sultan Selim (Selimî), Kanuni Sultan Süleyman (Muhibbî), Sultan İkinci Selim (Selimî), Sultan Üçüncü Murad (Murâdî), Sultan Üçüncü Mehmed (Adlî), Sultan Birinci Ahmed (Bahtî), Sultan Genç Osman (Fâris-Fârisî), Sultan Dördüncü Murad (Murâdî), Sultan İkinci Mustafa (İkbâlî), Sultan Üçüncü Ahmed (Necîb), Sultan Birinci Mahmud (Sebkatî), Sultan Üçüncü Mustafa (Cihangîr), Sultan Üçüncü Selim (İlhâmî) ve Sultan İkinci Mahmud da (Adlî) mahlasını kullanmıştır. Son padişahlardan Sultan Beşinci Mehmed Reşad'ın mahlası yerine kendi adı olan (Reşâd) ismine tesadüf edilir; Sultan Abdülaziz'in de bazı şiirleri vardır.

LOKMA

Bir defada yenilebilecek yiyecek parçası manasına gelen “lokma” aynı zamanda, İzmir ve çevresinde bir çeşit hamur tatlısının adıdır. Arapçadan ((لقمه) lukme) dilimize 12-13. asırlarda geçtiği düşünülmektedir. Lokum, lokma ile aynı kökten (lukam) gelmektedir. Tekkelerde, Mevlevihanelerde “çağırma, davet etme” anlamındaki “salâ” kelimesiyle birleşerek yemek manasında deyimleşmiştir; dervişler yemeğe çağrılırken “Lokmaya salâ” diye nida edilirdi.

ÇÖPLÜKTEN SARAYA

Topkapı Sarayı Müzesi’ndeki Kaşıkçı Elması, dünyanın en meşhur 22 elmasından biridir. 1699 yılında İstanbul’da, Eyüp semtine yakın Eğrikapı çöplüğünde dolaşan bir adam, yerde parlak ve yuvarlak bir taş bulur. Taşın ne olduğunu bilmeyen adam, eve dönuşte bir kaşıkçıya uğrar ve taşı üç tahta kaşık karşılığında ona verir. Kaşıkçı da bu taşı bir kuyumcu arkadaşına 10 akçeye satar. Kuyumcu, taşın değerinden tam emin olamaz ve başka bir kuyumcuya gösterir. İkinci kuyumcu, taşın çok değerli bir elmas olduğunu anlar ve kuyumcubaşına haber vereceğini söyler; ancak bunu gizli tutması için sus payı ister.

Taşın sahibi olan ilk kuyumcu, sus payı vermeye razı olur, fakat paranın miktarında anlaşamazlar ve aralarında kavga çıkar. Mesele, kuyumcubaşına kadar ulaşır. Kuyumcubaşı, her iki tarafa da birer kese altın vererek elmasa el koyar. Ama iş burada bitmez. Konuyu sadrazam da duyar ve taşı almak ister; fakat padişah olan biteni çoktan öğrenmiştir. Padişahın emriyle elmas, saraya getirilir ve saray elmas ustasına teslim edilir. Usta, elmasın oval kesilmesine ve kaşığa benzeyen bir şekil verilmesine karar verir. Sonuçta, bu değerli taş 86 karatlık nadir bir elmas hâline gelir. Yaklaşık 140 yıl sonra, Sultan İkinci Mahmud Han, Kaşıkçı Elması’nın çevresine 49 tane pırlanta ekleterek ona ışıltı ve güzellik katar.

HZ. ÖMER'DEN (R.A.) 10 NASİHAT

1. Sana kötülük yapan kimseye, iyilikle karşılık ver.
2. Hakikati anlayana kadar din kardeşinin davranışını iyiye yor.
3. Kendini töhmet altında bırakacak işlere giren, kendisi hakkında kötü düşünenleri kınamasın.
4. Sırrını gizleyen muradına erer.
5. Seni ölüme götürse de doğruluktan ayrılma.
6. Seni ilgilendirmeyen işe karışma.
7. Henüz vukû’ bulmamış şeylerden sorma.
8. Kötülüklerini öğrenmek düşüncesiyle de olsa facirlerle arkadaş olma.
9. Güvenmediğin arkadaşlarından sakın. Güvenilir kimse de Allah’tan korkandır.
10. Herhangi bir işinde, Allah’tan korkanlarla istişare et. Zira Kur’ân-ı Kerîm’de (mealen) “Allah’tan, kulları arasında yalnız âlimler korkar.” buyrulur.

Sözün Özü'yle Anlamın Derinliğini Keşfedin!

Kültür hayatımıza değer katan bu mısralar, asırlar ve nesiller gelip geçse de gök kubbede asılı kandil misali ışık saçmaya devam ediyor...

Çamlıca Kitap
mağazalarında ve
camlicakitap.com'da

YEDİKITA
kitaplığı

Tarihi Sevdiren Kitaplar...

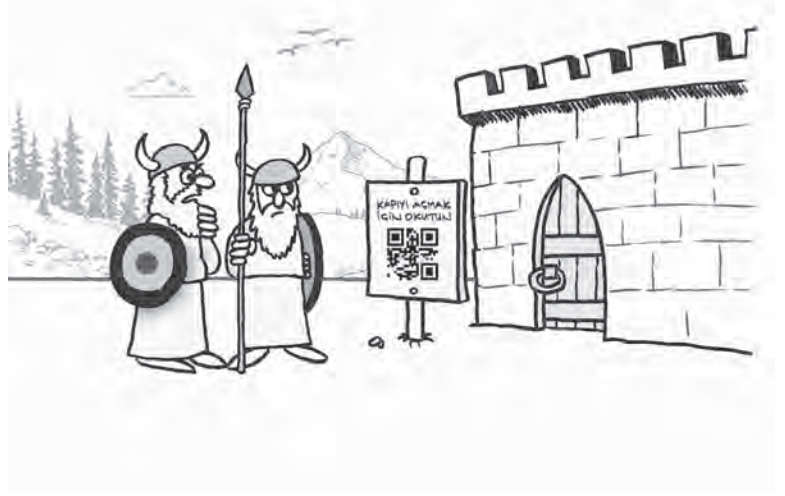
*Cihânda merd-i mümsik mâlik olsa mülk-i Kârûn'a
Cihândan göz yumunca mah el yer, kendisin yer yer.*

İbn-i İyâs

*Cimri kimse, cihanda Kârûn'un mülküne sahip olsa da cihandan göz yumunca
malını başkası, vücudunu yer (toprak) yer.*

Tarihin En Meşhur Savunma Hatları

Düşmanı durdurmanın değişik yolları vardır. Bunlardan en yaygın olanı, bir savunma hattı oluşturmaktır. Bunun için tarih boyunca değişik usuller uygulanmış; yüksek duvarlar inşa edilmiş, hendekler kazılmış vs... En iyisi, lafı uzatmadan sorularımıza başlayalım...

1- Hazret-i Zülkarneyn, ordusuyla yaptığı seferlerin birinde mütevazı bir kavimle karşılaşır. Dertleri büyüktür; komşuları olan çok kalabalık bir topluluk sürekli yağmalama yapmaktadır. Bunlara karşı bir önlem almasını isterler. Hazret-i Zülkarneyn, maddi karşılık beklemeden iki dağın arasına, demir ve bakır karışımı kullanarak muazzam bir sed inşa eder ve bu zararlı topluluğu engeller. Kur'ân-ı Kerim'de, Kehf Suresi'nde bahsedilen bu bozguncu topluluk kimlerdir?..

- a-Yecüc Mecüc
- b-40 Haramiler
- c-3 Silahşörler
- d-7 Cüceler

2- Resûlullah Efendimiz'i (s.a.v.) ve Müslümanları ortadan kaldırmak isteyen müşrikler, M.S. 627 yılında Medine-i Münevvere üzerine yürürler. Sayıları, 10 binin üzerindedir ve Arabistan ölçeklerinde yer götürmez bir ordudur. Yapılan istişareler neticesinde, Medine-i Münevvere'nin etrafına hendekler kazılarak savunma yapılmasına karar verilir. Bu sayede müşrikler durdurulur. Bu fikir kime ait idi?..

- a-Hazret-i Ömer (r.a.)
- b-Hazret-i Ali (k.v.)
- c-Selmân-ı Fârisî (r.a.)
- d-Bilâl-i Habeşî (r.a.)

3- Derbend, Kafkasya'nın Dağistan bölgesinde, Hazar Denizi'nin batı kıyısında bir şehirdir. Ahalisi ticaret erbabıdır ve çok zengindir. Bir tarafı Hazar Denizi, diğer tarafı yüksek dağlarla çevrilidir. Tarih boyunca çeşitli kavimlerin kuzeyden güneye, güneyden kuzeye geçişleri buradan olmuştur. Binlerce yıl önce, bu geçişleri kontrol etmek için dağlarla deniz arasında bir sur inşa edilmiştir ki Derbend-i Hazârân da denir. Tarihin en sağlam savunma hatlarından kabul edilir. Derbend, Farsça; dar (geçit), bend (tutmak) kelimelerinden oluşur. Arapların Bâbü'l-Ebvâb (Kapılar kapısı), Bâbü'l-Hadîd (Demir kapı) dedikleri bu yapıya Türkler ne ad vermişlerdir?..

- a-Han Duvarları
- b-Temür Kapı
- c-Sedd-i Müdafaa
- d>Hatt-ı Müdafaa

4-M.Ö. 200'lü yıllarda, Çin hükümdarı tarihin en büyük inşaa faaliyetlerinden birini başlatır. En doğuda, Okyanus kıyılarından başlayıp, Pekin'in kuzeyinden geçerek Orta Asya'daki Gobi Çölü'nün güneyinden batıya yönelerek devam eden bir sur inşa ettirir. Toplam uzunluğu, 21.196 km'dir. Çinliler için "manyak bunlar" dedirten surlar hangi sebeple inşa edilmiş?..

- a-Savaşlarda alınan esirleri ve ülkedeki suçluları cezalandırmak
- b-Ülkenin sınırlarını, "Moğol" ve "Türk" boylarının saldırısına karşı savunmak
- c-Ülkeden kaçışları önlemek
- d-Hepsi

5-Hadrian Duvarı, M.S. 117 yılında İngiltere'yi doğudan batıya ikiye ayıran ve taştan yapılmış bir settir. Toplam 73 mil (117,5 kilometre) uzunluğundadır. Roma İmparatoru Hadrian yaptırdığı için bu adla anılır. Önünde ve arkasında büyük hendekler vardı. Askerler, duvar hattı boyunca irili ufaklı kale ve kulelerde konuşlanmışlardı. Bazı tarihçilerin iddiasına göre hangi yapı örnek alınarak inşa edilmişti?..

- a-Mısır Piramitleri
- b-Galata Surları
- c-Çin Seddi
- d-Babil'in Asma Bahçeleri

6-Doğu Roma (Bizans) imparatoru I. Anastasios, 491-518 yılları arasında İstanbul'u Trakya yönünden gelen düşman saldırılarına karşı korumak üzere Karadeniz'den Marmara Denizi'ne kadar uzanan bir sur hattı inşa ettirir. Duvarlar, iki sıra inşa edilerek, içleri moloz dolgu ile sıkıştırılmıştır. Taşlar ve molozlar ne ile birbirine yapıştırılmıştır?..

- a-Japon tutkalı
- b-Jel köpük
- c-Dış cephe macunu
- d-Horasan harcı

7-M.S. 700'lü yıllarda Emevî valisi Mesleme komutasındaki İslâm ordusu İstanbul'u kuşatır. Bu, kendisinden önceki kuşatmalara benzemez. O güne kadar hep karadan kuşatılan şehir, 180 gemiden oluşan bir donanma ile hem karadan hem de denizden kuşatılacaktır. İmparator Leon, o güne kadar görülmemiş bir tedbir olarak kuşatmanın seyrini değiştirir. Nedir?..

- a-Bulduğu ilk gemiyle İstanbul'dan kaçır.
- b-Haliç'in girişini zincirle kapatır.
- c-Deniz surlarını güçlendirir.
- d-Avrupa tersanelerine gemi siparişleri verir.

8-Venedik donanmasına mensup savaş gemileri, 800'lü yıllardan itibaren Akdeniz kıyılarında yaşayan Müslümanların başına bela olmuşlardı. Şehirlere baskınlar düzenliyor, mallarını yağmalıyor, insanlarını katliyordu. Bu işe son vermek isteyen Fatih Sultan Mehmed Han, 1480 yılında İtalya Yarımadası'nın doğu ucunda bulunan Otranto'ya çıkarma yapar. Böylece Venedik'in Akdeniz'e çıkması engellenmiş olur. Paniğe kapılan Venedikliler, Osmanlı ile barış anlaşması imzalamak zorunda kalırlar. Otranto, ne kadar süre ile Osmanlı hâkimiyetinde kalmıştır?..

- a-1 yıl
- b-48 saat
- c-Birkaç dakika
- d-40 yıl

9-Yedi düvel", Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Boğazı'na yüklenir. Hedef İstanbul'dur. Aynı günlerde İstanbul'u hedefleyen ikinci saldırı ise Kafkaslar üzerinden başlatılır. Rus General Yudeviç komutasındaki 250 bin kişilik Rus ordusu, sel gibi akarak, Erzurum dâhil pek çok yerleşim yerini silip süpürür ve Harşit Çayı'na gelir dayanır. Normal genişlikte ve akıcılıkta olan bu çayı kısa sürede geçmeyi planlamıştır. İnsanlarımız canını dişine takarak karşı durur, destansı bir savunma yaparlar. Bu sırada beklenmedik bir olay yaşanır. Ruslar, çayı geçemezler ve geri dönmek zorunda kalırlar. Ne yaşanmıştır?..

- a-Gökten çamur ve taş yağar.
- b-Timsahların saldırısına uğrarlar.
- c-Çay âniden kabarır ve akıntısı şiddetlenir.
- d-Sivrisinekler basar.

10-Maginot hattı, Fransız Savaş Bakanlığı Müsteşarı Andre Maginot'un başının altından çıkan devasa bir savunma hattıdır. 1929-1938 arasında inşa edilir. Fransa'nın tüm kuzey ve doğu sınırlarını kapsar. Yüzlerce kilometre uzunluktadır. Topçu bataryaları, özel tank hendekleri ve yeraltı cephaneliklerinin yanı sıra, gerekli enerjiyi üretebilmek için özel jeneratörler bile yerleştirilir. Bunca çaba Hitler'i durdurmaya yetmez. Alman ordusu bir çırpıda savunma hattını aşar. Nasıl?..

- a-Hat üzerindeki sık ormanları ateşe verirler.
- b-Hain bir Fransız savunma planlarını Almanlara sızdırır.
- c-Atom bombası atarlar.
- d-Hiçbiri

Bu kitap İstanbul'u
'Bir Başka' sevenlere
ithaf olunmuştur...

بِرْ بَأْسَاقِ اسْتَنْبُولِ

Çamlıca Kitap
mağazalarında ve
camlicakitap.com'da

Şehrin tarihi
derinliklerine yolculuk
yaptıran yazılar

Şehre dair güzellikleri
gözler önüne seren
panoramalar

İstanbul'un farklı
mahallerinden fotoğraf
ve anekdotlar

YEDİKITA
kitaplığı

Tarihi Sevdiren Kitaplar...

Tatlılarınızın Yeni Vazgeçilmezi!

Tatlılarınız için en güzel dokunuşları
Peksimet krem şantinizle yapabilirsiniz.

Yeni

www.peksimet.tr
[/peksimetbakery/](https://www.instagram.com/peksimetbakery/)

Hiscatering
tarafından üretilmektedir

